

Aigars Krekels: «Ir svareīgi, lai dzīsma pateik i skaņ nu sirds»

Jana Skrivļa-Čevere

Aigars Krekels ir muzikys školuoitojys Preiļu 1. pamatškola, kur voda vokalūs ansamblūs i Abārnu folklorys kūpu "Komuleits". Jis ir ari Smeļteru folklorys kūpys "Golūda" vadeituojs, bet kotru svātdīni spielej Svātuos Misis Pīneņu i Jasmuizys draudzēs.

Vysa dzeive vīna muzyka, var saceit. Aicynuoju Aigaru pastuosteit par folkloru, tradicejom i aicynuojumu.

Kai saprotit, ka muzyka i školuoitoja dorbs ir jūsu aicynuojujums?

– Kod muocejūs Peliečūs, 9. klasē, tur beja tradiceja, ka 9. klase Školuoitoju dīnā muoca cytus školnīkus. Izavielieju muzyku i saprotu, ka maņ patyka. Aizejūt iz gimnazeju Preiļūs, tur beja īspieja izavēlēt muoceitīs kulturviesturi voi muzyku, i es pajiemu kulturviesturi. Pādeja kursā saprotu, ka eisti nazynu, kū dareit tuoluok, bet muzyka ir tys, kas saista. Piec gimnazejis īsnīdžu dokumentus Daugovpīlīs Universitatē, tyku muzikys školuoitoja programā i naasu tū nikod nūžaluojs.

Asu pabeidzys ari Preiļu Muzikys i muoksls školā Akordeona klasi. Deļkam izavielieju akordeonu? Bruols spēleja itū instrumentu, ari tavs beja pošmuoceibys ceļā izamuocejs bajānu spēlēt. Var saceit, ka muzikys mīlesteiba ir puormontuota nu paudzis paudzē – babys dzīdova bazneicā, beja vīnys nu golvonojom dzīduotojoms.

Prūtams, kai i visim muzikys skolys bārnim beja periods, kod vairs nasagribēja tī it, bet nikod naasu nūžaluojs, ka asu pabeidzys muzikys školū. Patīseibā, naasu saticis nivīnu, kurs piec daudzim godim byutu sacejs, ka nūžalōj, ka ir muocejīs muzikys skolā. Voi tū instrumentu spielej voi naspielej vairs, tei cyta līta, bet nūdereigai nūteikti ir bejs, jū muzyka atteista vyspuseigai. Maņ muzikys kabinetā pi sīnys ir plakats par tū, kū muzyka atteista dzeivē, i tī ir vyss – ritms, dzierde, plaušu veseleiba, smadziņu atteisteiba, atmiņa i tt.

Voi, jiusupruot, dzīduot var kotrs?

– Dūmoju, ka, jā. Dzīduotoja Aija Kule asūt sacejuse, ka kotrs var dzīduot, i es dūmoju, ka tū īmuoceit var visim. Parosti pyrmajuos klasēs bārnim nalīku dzīduot pa vīnam, ļaunu dzīduot grupēnuos. Interesanti, ka ir gona daudz bārnu, kuri pošī gryb dzīduot vīni pošī priškā, tys pricej, ka nasakautrej. Pyrmūs klašu ansamblūs ir daudz bārnu, vāluok jau pasaruoda cytys īnteresis, i jūs palīk mozuok.

Kai klivit par folklorys kūpu vadeituoju?

– 2014. goda janvarī suoku struoduot Solys pamatškola, piec pusgoda mani uzrunuoja vadeit pīaugušūs folklorys kūpu. Vēļ piec goda papraseja i ari pošam roduos īntereise vadeit bārnu folklorys kūpu.

Gatavuojomīs rikteigi kūpā ar ūtru vadeituoju Anitu Vjaksi i jau piec pusgoda ar bārnim tykom iz Dzīsnu svātkim. Tys beja lels sasņīgums i puorsteigums gon maņ, gon bārnim – Solys škola vēļ nikod nabeja bejuse Dzīsnu svātkūs. Ari maņ tys beja pyrmais lelais, grandiozais pasuokums, iz kuru brauču kai kolektiva vadeituojs. Beja ļūti lels gandarejums par izdareitū. Školānu

Dzīsnu svātkūs asu pīsadalejs divys reizis – tūreiz pyrmajūs i niu pādejūs, pa vydam kovida deļ svātki nanūtyka.

«Komuleiti» suoku vadeit 2019. godā, kod aizguoju struoduot iz Preiļu 1. pamatškolu.

Pastuostit, kai roduos nūsaukumi!

– Par «Golūdys» nūsaukumu paļdis juosoka īpriškejam vadeituojam, jis izdūmuoja. Folklorys kūpa Smeļterūs patīseibā beja jau dīzgon seņ, tīsa, ar storplaikim – kod pajuka, kod napajuka. Par nūsaukumu pošī smejūt sokom – kū nūzeimej golūda? Streičs. Tai ka golūda ir streiča muosa.

Par «Komuleiti» runojūt, Solys skolā beja folklorys kūpa «Dzeipureņš», tū īsaceja vīna nu školuoitoju – mes navarējom izdūmuot nūsaukumu, Valentīna Madalāne pasvīde ideju, i myusim lykuos ļūti skaistai. Kod Preiļūs dūmovom par nūsaukumu, ari praseju bārnim. Visi sauce dažaidys idejis, cikam vīns pasaceja – «Komuleits», īzapatyka i maņ i bārnim, tai i nūsaucem.

Kai atsakir bārnu i pīaugušūs folklorys kūpu vadeišona?

– Prūtams, ir sovys niansis vīnim i ūtrim, bet kūpumā golvonais ir vuordus īzamuoceit, kas cytreiz mādž byut problema i bārnim, i pīaugušajim, bet, jū vairuok dzīdi, jū lobuok tūs vuordus īgaumej.

Ir svareigi, lai dzīsma pateik – tod var piļneigi just, ka jei nu sirds skaņ. Ar bārnim maja beiguos brauksim iz Zvejnikcīmu, i tī juodzīd dzīsma lībīšu volūdā – tikai četrys rindenis, par vīnu stundi īzamuocejom, i bārnī starpbreizūs pošī dzīd, kai jei jim pateik. «Golūdā» myusu eipašuos dzīsmys ir nu teiciejīs Annys Romanovskys pīraksteituos.

Deļkuo ir svareigi kūpt i saglobuot folkloru?

– Jū tuos ir myusu seņču tradicejis, kultura, ir labi, ka bārnī zyna na tikai latvīšu dzīsmys, bet ari latgalīšu. Kuodreiz cylvāki, dorūt dorbus, dzīdova, atcerūs, kai piec tolkom visi bejom nūguruši, bet dzīdovom. Myusu giminē ir īrosts svātkūs vysod dzīduot dažaidys dzīsmys. Sovulaik pīsadalejom ari konkursā «Dziedošās ģimenes».

Varbyut ir kaida eipaši meila dzīsma, kaidi svātki voi gūdi?

– Dzīsmys daudzys ir meilys, navaru vīnu izceļt, bet nu tradiceju i pasuokumu juopīmiņ Blīnu svātki, kurus šūgod jau pīktū godu sastdīnē pyrms gavieņa reikvom ar «Golūdu» Smeļterūs. Tī sabrauc daudz folklorys kūpu nu vysaidu Latgalis nūvodu. Suokumā ir pyrmuo daļa, kur visi nūdzīd pa kaidom 2–3 dzīsmom, i tod jau ir ūtruo – naformaluo – daļa, ar goldim,

«Golūda» ir pīsadalejuse ari Dzīsnu svātkūs

Foto nu Aigara Krekela personeiguo arhiva

breivū mikrofonu i tt. Tī var breivai kotrs, kas gryb, dzīduot, doncuot, spēlēt.

Maņ ļūti pateik itū svātki, i daudzim citīm pateik. Vīna kolektiva vadeituoja saceja, ka jim godā ir divi leli svātki, kurūs dzīdoj, i vīni nu jūs ir myusu Blīnu svātki, bet vīns nu daleibnīku pasacejs, ka itūs svātku deļ viņ ir vārts it iz mieginuojumim. Tei teišom ir izaveiduojuse par ļūti, ļūti lobu tradiceju, par kū pošim priks.

Runojūt par tradicejom, folklorys kūpa, munupruot, ir breineiga līta, kur var vuceitīs i dareit vysu – dzīduot, doncuot, stuosteit, instrumentus spēlēt...

– Jā, kotram var pīmeklēt, kas der i pateik. Ka, pīmāram, nagryb doncuot – īdūdu sist bungys. Školāni var muoceitīs ari kūkli, stabuli, dažaidus sytaminstrumentus spēlēt, ir priks redzēt jūs priku, kod ir interesanti i saīt. Pats nu instrumentim folklorys kūpuos spieleju akordeonu, kūkli i blokflautu.

Šūbreid «Komuleiti» ir ap 16 bārnu. Ir taidi, kas tikai godu parauga, bet ir i taidi, kas tī godim. Ir, kurim citi puļceni pasaruoda – Preiļūs ir daudz dažaidu interešu puļceņu, sporta, muoksls i muzikys škola, i tod vīnkuorši laika napīteik vysam voi puorsakluoj ar kū cytu.

Ir bārnī, kurim, kai soka, aces dag, ari vacuoki pīcojās, stuosta, ka bārnim pateik, svareigi ari, ka vyss latgaliski nūteik. Kuodreiz beja vairuok bārnu, kas runuoja latgaliski, bet lela daļa i tagad koč saprūt i soka – man vecmamma runā latgaliski, man dzeds.

Jebkū vyslobuok var īmuoceit ar pīmāru. Navys tev juodzīd tautysdzīsma voi juorunoj latgaliski, bet nuoc – parunuosim i padzīduosim.

Kaidi vēļ ir bejuši taidi leluoki i svareiguoki pasuokumi voi pīdzeivuojujumi?

– Ar «Komuleiša» bārnim pīsadolom vysūs skolys pasuokumūs, kur aicynoj, startejam Dīnvydlatgalis nūvoda folklorys jūmys konkursūs i skatēs Leivonūs, kotru

godu braucam iz divu dīnu pasuokumu «Pulkā eimu, pulkā teku», kur sabrauc bārnī nu vysys Latvejis.

Ar «Golūdu», kai mes smejamīs, braucam vysur, kur myusus aicynoj, daudz kur asom bejuši. Sadarbeibā ar Latvejis Universitati i Janīnu Kursīti-Pakuli pīsadalejom ekspedicejā, kod studenti te brauce iz Preiļu i Leivonū nūvodu kulturys montuojumu skateitīs. Asom pīsadalejuši folklorys festivalā «Baltica», vīnu reizi Dzīsnu svātkūs bejom. 2019. goda 14. junī beja ļūti skaists i sirsneigs pasuokums – akceja par gūdu iz Sibireju izsyuteitajim cylvākim – «Atmiņu vilciens», kur braucem viļcīnī nu Reigys iz Daugovpīli, dzīduojom dzīsmys, kas saisteitys ar šū temu, divys aktrisis laseja dažaidus atmiņu stuostus.

Interesanti beja pīsadaleit raidejuma «Latvijas Sirdsdziesma» filmiešonā. Aizbraucem iz apdzeivuoitū vītu Zalta Dybynu, atkluojom tī zeimi, nūdzīdovom i pieški myusim soka – brauks itys raidejums filmeit, vajadzēs kū nūdzīduot. Labi, mes dūmovom, kaidys divys dzīsmenis nūdzīduosim i vyss, bet beiguos izaruodeja, ka par myusim vasalu raidejumu taisa. Vysa dīna paguoja filmejūt. Skraštenš soka – jius tagad ejit i dzīdit dzīsmu. Mes ejam i dzīdam, atnuokam, nūsastuojam, vadeituoji parunoj, parunoj, soka, nā, nazkas nasaguoja tekstā, juoīt vēļreiz, i tai mes kaidys 5–6 reizis tū dzīsnu dzīdovom, tys beja tik smīkleigai.

I nūslāgumā – jiusu nūvieliejums myusu laseituojujīm...

– Dzīdit, dejojīt, losit, spielejīt teātrus, apmeklejīt dažaidus kulturys pasuokumus i pīkūpit sovu seņču tradicejis. Jo jius tū vairuok dareisit, tod dareis ari jiusu bārnī. ▣

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem».

«Par projekta raksta «Aigars Krekels: «Ir svareigi, lai dzīsma pateik i skaņ nu sirds»» saturu atbild SIA «Vietējā»».

MAF
Mediju atbalsta fonds

«Golūdys» izveiduoja tradiceja ir Blīnu svātki, kas jau pīktū godu sastdīnē pyrms gavieņa tyka svynāti Smeļterūs

Foto nu Aigara Krekela personeiguo arhiva

«Komuleits» ar pīku uzastuoj vysūs skolys pasuokumūs

Ievas Babres foto